

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla, mint harmadfokú bíróság a 2009. év szeptember hó 2. napján tartott nyilvános ülés alapján meghozta és kihirdette a következő

Í T É L E T E T:

A könnyű testi sértés vétsége miatt vádlott ellen indított büntetőügyben a magánvádló bűnügyi költség viselésével kapcsolatos másodfellebbezését elbírálva a Fővárosi Bíróság, mint másodfokú bíróság 2009. év február hó 13. napján kelt 22.Bf.5169/2009/3. számú ítéletének a bűnügyi költség viselésére kötelező rendelkezését akként változtatja meg, hogy a 71.272,- (hetvenegyezer-kettőszázhetvenkettő) forint bűnügyi költséget az állam viseli.

A harmadfokú eljárásban felmerült 11.625,- (tizenegyezer-hatszázhuszonöt) forint bűnügyi költséget az állam viseli

Az ítélet ellen további fellebbezésnek nincs helye.

I N D O K O L Á S:

A magánvádló joghatályos magánindítványt terjesztett elő a vádlott ellen könnyű testi sértés vétsége [Btk. 170.§ (1) bekezdés] miatt a lakóépület lépcsőházában 2002. március 4. napján őt ért bántalmazás miatt.

A Pesti Központi Kerületi Bíróság a 2006. május 31. napján kihirdetett 9.B.24.182/2002/19. számú ítéletében a vádlottat bűnösnek mondta ki könnyű testi sértés vétsége miatt, s ezért őt 1 évre próbára bocsátotta megállapítva, hogy az eljárás során addig felmerült 71.272.-Ft bűnügyi költséget - mely az elsőfokú bíróság által a sértetti sérülés gyógytartamának meghatározása végett egymást követően kirendelt két orvosszakértői vizsgálat díja volt - az állam viseli.

Az elsőfokú ítélet ellen a vádlott fellebbezett felmentése érdekében.

A másodfokon eljáró Fővárosi Bíróság a 2009. február 11. napján kihirdetett 22.Bf.5169/2009/3. számú ítéletével az elsőfokú ítéletet megváltoztatta; a vádlottat

az ellene emelt vád alól felmentette, a 71.272.- forint bűnügyi költség megfizetésére a magánvádlót kötelezte.

A másodfokú bíróság nyilvános ülésén a magánvádló nem jelent meg, ezért a Fővárosi Bíróság a határozatát vele kézbesítés útján közölte.

Itt jegyzi meg a harmadfokú bíróság, hogy az eljárási törvény a „kézbesítés” jogintézményét ismeri, szabályozza [a teljesség igénye nélkül: Be. 70-70/A.§-a; Be. 325.§ (2) bekezdése], és von hozzá különféle jelentős jogkövetkezményt; a másodfokú ítélet rendelkező részének szóhasználat - „kézhezvétel” - téves.

A másodfokú bíróság ítéletének a magánvádló részére történő kézbesítésére 2009. március 3. napján került sor; a határozat ellen a magánvádló a 2009. március 9. napján postára adott és a másodfokú bírósághoz 2009. március 10. napján érkezett iratban élt fellebbezéssel, így az joghatályos.

A fellebbezésben a magánvádló személyes és jövedelmi viszonyait, nehéz szociális helyzetét írja le, erre figyelemmel a bűnügyi költség viselése alóli mentesítést, annak elengedését kéri.

Figyelemmel arra, hogy a másodfokú határozatot jogorvoslat így módon csupán járulékos kérdésben: a bűnügyi költség viselése körében támadja, a harmadfokú bíróság a felülbírálat során a Be. 512.§ (5) bekezdés második mondata és a Be. 379.§ (1) bekezdése alapján e körre szorítkozott; megállapítva, hogy az érdemi felmentő rendelkezés 2009. március 10. napján jogerőre emelkedett.

A harmadfokú bíróság nyilvános ülésén a magánvádló nem jelent meg, kirendelt jogi képviselője a fellebbezést fenntartotta.

Álláspontja szerint az arra folytatott bizonyítás, hogy a cselekmény közvadra, avagy magánvadra üldözendő-e, a magánvádló magatartásával nem hozható összefüggésbe, őt nem érinti. Kérte ezért, hogy a harmadfokú bíróság mentesítse őt a bűnügyi költség viselése alól.

A vádlott védője felszólalásában a másodfokú ítélet helybenhagyását indítványozta. A fellebbezéssel nem is támadott felmentő rendelkezésre figyelemmel a vádlott a költség viselésére nem kötelezhető, a másodbírói - magánvádlót terhelő - döntés törvényes.

A vádlott a védőjéhez egyetértően csatlakozott, külön felszólalni nem kívánt.

A fellebbezés alapos.

Az ügyben korábban eljáró bíróságok a bűnügyi költség viselésével kapcsolatos eltérő álláspontjukat részletesebben nem indokolták, pusztán a jogszabályhely megjelölésére szorítkoztak: az elsőfokú bíróság a Be. 338.§ (2) bekezdésére és a Be. 339.§ (1) bekezdésére; míg a másodfokú bíróság az utóbbi jogszabályhelyen túl még a Be. 381. § (1) bekezdésére és a Be. 514.§ (1) bekezdésére hivatkozott.

A kérdés eldöntése kapcsán az alábbiak bírnak jelentőséggel.

Elsőként azt jegyzi meg a harmadfokú bíróság, hogy az elsőfokú bíróság - saját álláspontjához képest - tévesen nem kötelezte a vádlottat az orvosszakértői vizsgálatok kapcsán felmerült összesen 71.272,- forint szakértői díj megfizetésére.

Amennyiben ugyanis a büntetőeljárás során orvosszakértő bevonása válik szükségessé annak megállapítása végett, hogy a sértett a bántalmazás folytán 8 napon belül vagy azon túl gyógyuló sérülést szenvedett-e, a könnyű testi sértés miatt magánvádra folyó eljárásban a bűnösnek kimondott terheltet kell kötelezni a szakértői díjjal kapcsolatos bűnügyi költség megfizetésére [BH. 1984. 440.].

Az elsőfokú bíróság részéről a vizsgálódás, a szakértői bizonyítás a jelen ügyben szükséges volt, hiszen anélkül azt sem lehetett eldönteni, hogy a cselekmény miként minősül, az eljárás magánvádra, avagy közvádra folytatandó-e; s az ennek folytán felmerült összeg a bűncselekmény súlyához képest aránytalanul nagynak sem mondható.

Megismételve: saját álláspontjából következően az elsőfokú bíróság köteleznie kellett volna a bűnösnek kimondott vádlottat a szakértői költség viselésére.

Ugyanakkor azonban a másodfokú bíróság a vádlottat az ellene emelt vád alól felmentette, ezért immáron helyénvaló az a bírói rendelkezés, hogy a bűnügyi költséget nem a vádlott köteles viselni.

Általánosan érvényesülő elv ugyanis a büntetőeljárásban, hogy az eljárás alá vont személy a büntetőjogi felelősségének hiányában jogkövetkezményekkel nem sújtható [30/1995.(V.25.)AB határozat]. A bűnügyi költség viselése kapcsán ez az elv akként hatályosul, hogy a Be. 339.§ szerint - a (4) bekezdésében írt kivételtől eltekintve, amikor is a költség felmerülése a vádlotti mulasztásra vezethető vissza - a büntetőjogi felelőssége hiányában a vádlott nem kötelezhető a bűnügyi költség viselésére.

Ebből következően vizsgálni kell viszont, hogy vádlotti költségviselés hiányában a felmerült bűnügyi költség kit terhel.

Az Alkotmánybíróság több határozatában is kifejtette, hogy a bűnüldözés, a büntetőjogi felelősségre-vonás sikertelensége az állam kockázata [9/1992.(I.30.)AB határozat V.10.pontja; a 26/1999.(IX.8.)AB határozat II.1.1.pontja]. E kockázat-viselésnek egyik hozadéka, hogy minden olyan esetben, amikor a felelősségre-vonás elmarad - függetlenül annak konkrét okától, és megintcsak ide nem értve a Be. 339. § (4) bekezdésében írt kivételes esetet - a Be. általános, a közvádra folyó eljárásra vonatkozó szabályai szerint a felmerült költséget az állam viseli [Be. 339.§].

A közvád sikertelenségének következményeit - konkrétan anyagi következményeit - így a közvádoló, azaz az állami büntetőigényt érvényesítő ügyész mögött álló állam viseli.

E gondolatmenet alapján a magánvád sikertelenségének következményeit a magánvádlónak kell viselnie; s hogy ez így van, azt igazolja a Be. 514.§ (1) bekezdésének törvényi rendelkezése, mely természetesen bizonyos jól körülhatárolt esetkör is nevesít kivételként, mely kivételek azonban a jelen ügyben jelentőséggel nem bírnak.

Az előbbieken hivatkozott döntések és a törvény alapján az állapítható meg, hogy a vádló viseli vádja sikertelenségének következményeit; s indokolt oly módon elhatárolást tenni, hogy a közvádló a közvád, míg a magánvádló a magánvád sikertelenségének következményeit kell viselje.

Mindezt értelmezve a jelen konkrét ügyre, az alábbiak rögzíthetők:

A magánvádas eljárást kezdeményezett az arra hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróságon, magánvadra üldözendő bűncselekmény okán. Az általa csatolt orvosi iratok a 8 napon belül gyógyuló sérülések igazolására mindennemű további orvosszakértői vizsgálódás nélkül alkalmasak és elégségesek voltak, a szakértő bevonását nem indokolták. A magánvádló nem fordult közvadra eljáró hatósághoz: nyomozó szervhez, ügyészhez; nincs arra adat, hogy személyes jogérvényesítése során a magánvád kereteit túl kívánta volna lépni.

Kétségtelen, hogy magánvádja sikertelen maradt, a vádlottat a másodfokú bíróság - bebizonyítottág hiányában - a könnyű testi sértés vétsége miatt emelt vád alól felmentette. A fentiek értelmében ezért a magánvádlónak viselnie kell a magánvád sikertelenségéből eredő következményeket, mint például az általa lerótt illetéket.

A 72.272,- forint orvosszakértői díj azonban nem a magánvád sikertelenségével hozható összefüggésbe.

A bíróság hivatalból rendelt el bizonyítást éppen annak megállapítása céljából, hogy a cselekmény nem közvadra üldözendő-e. Mindkét szakvélemény kizárta a súlyosabb bűncselekmény megtörténtét; a közvád esetleges indokoltságával kapcsolatos hatósági várakozások nem teljesültek, így lényegében a közvád sikertelenségéről beszélhetünk. Márpedig az orvosszakértői díj ezzel, és kizárólag ezzel a közvádas bűncselekmény megállapíthatóságával kapcsolatban merült fel; az „elmaradt” közvádhoz kötődik; azt a fenti elvekből következően ezért nem a magánvádló, hanem az állam viseli.

Ennyiben ezért a harmadfokú bíróság a másodfokú bíróság ítéletét a korlátozott felülbírálat keretei között a Be. 372.§ (1) bekezdése szerint megváltoztatta, és a „közvád” eredménytelenségére visszavezethető bűnügyi költségről akként rendelkezett, hogy azt az állam viseli.

A harmadfokú eljárásban úgy a védelem, mint a magánvádló jogi képviselte kötelező.

Tekintettel arra, hogy a vádlott és a magánvádló korábban az ügyben jogi képviselő nélkül járt el, részükre a harmadfokú bíróság rendelt ki képviselőt.

A harmadfokú eljárásban ennek folytán felmerült költség viselése alól a magánvádlót - tekintve, hogy fellebbezése maradéktalanul eredményre vezetett - a Be. 381.§ (2) bekezdésének megfelelő alkalmazásával mentesítette a felülbírálat során eljáró bíróság.

Budapest, 2009. év szeptember hó 2. napján

Dr. Nehrer Péter s.k.
s.k. tanács elnöke
bíró

Dr. Székely Ákos s.k.
előadó bíró

Dr. Hrabovszki Zoltán

A Fővárosi Bíróság 22.Bf.5169/2009/3. számú ítéletének bűnügyi költség viselésére vonatkozó rendelkezése a Fővárosi Ítéltábla 3.Bhar.64/2009/5. számú ítéletében írt változtatással 2009. év szeptember hónap 2. napján jogerőre emelkedett és végrehajthatóvá vált.

Egyebekben a Fővárosi Bíróság 22.Bf.5169/2009/3. számú ítélete a vádlottal szemben 2009. év március hónap 10. napján emelkedett jogerőre és vált végrehajthatóvá.

Budapest, 2009. év szeptember hó 2. napján

Dr. Nehrer Péter s.k.
a tanács elnöke

Kiadmány hitelül:

Horváth Anita
tisztviselő

